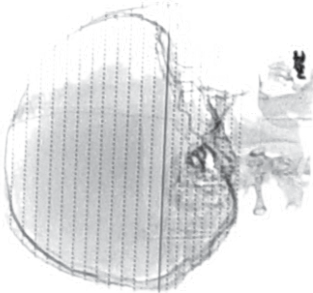
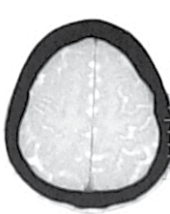
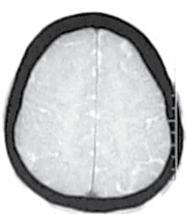
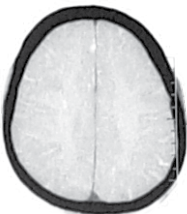
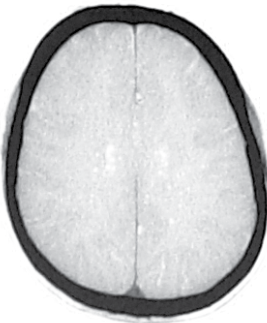

TEORIEN OM MANGE INTELLIGENSER
 Studier af hjerneskader var med til at inspirere Howard Gardner til teorien om mange intelligenser, der gør op med forestillingen om, at der kun findes én slags intelligens.

Foto: iStockphoto

”Mange intelligenser er blevet en fødselsdagskage med for mange hurra-flag.”

EN HISTORIE OM HÅB

Howard Gardners teori om mange intelligenser har gået sin sejrsgang verden over – på tværs af faggrupper, interesser og politiske ståsteder. Nu er tiden inde til at kigge på MI med kritiske briller, siger adjungeret professor Mogens Hansen, der introducerede Gardner for et dansk publikum.

* Året var 1984, da Mogens Hansen første gang stødte på en amerikaner ved navn Howard Gardner fra Harvard Graduate School of Education. Mogens Hansen havde hørt, at Gardner i bogen 'Frames of Mind' året forinden havde fremsat en revolutionerende ny intelligensteori, der fastslog, at der ikke blot fandtes én slags intelligens, men syv.

Som ledende skolepsykolog i Lyngby-Taarbæk kommune og underviser ved Danmarks Lærerhøjskole var Mogens Hansen optaget af ny intelligensforskning, men da han henvendte sig til Danmarks Pædagogiske Bibliotek for at låne 'Frames of Mind', havde de ikke bogen – og ingen kendte Howard Gardner.

Her 22 år efter findes der næppe en pædagog, lærer, uddannelsespolitiker, mor eller far, som ikke har hørt om de mange intelligenser (MI). Ifølge Mogens Hansen, som nu er adjungeret professor ved DPU, bruger op imod halvdelen af de danske folkeskoler elementer fra Gardners teori, og halvdelen af disse har gjort MI til en del af skolens officielle pædagogik.

Mogens Hansen forstår godt, at Howard Gardner har fået så stor udbredelse. Han kan godt huske, da han selv læste Gardner første gang.

”Bogen var et optimistisk bud på læring og udvikling for alle. Den

sprængte G-monolitten i luften, det vil sige forestillingen om, at mennesket kun har én generel intelligens udmålt i store og små portioner,” siger Mogens Hansen.

FRA FORSKERE TIL PRAKTIKERE

Læsningen af 'Frames of Mind' førte til, at Mogens Hansen lavede undervisningsforløb om Gardner sammen med en række lærere fra Lærerhøjskolen. I 1989 udgav han bogen "Intelligens", den første danske bog, der tog afsæt i Howard Gardners teorier. I samme periode var Howard Gardner gæst ved et nordisk forskningsseminar i Rönneby, Sydsverige med deltagelse af dansere, musikere, litterater og forskere som Per Fibæk Laursen, Hans Henrik Knoop, Kristian Pedersen og Mogens Hansen.

”Det var meget inspirerende at få Howard Gardner på egen hånd i 10 dage. Han kom ned fra piedestalen, smed sine sorte sko og gik rundt i sandaler uden sokker. Han nød det tydeligvis, og det var meget værdifuldt for os”.

Mogens Hansen siger, at han siden ”nok har holdt 400-500 foredrag” om Howard Gardners MI-teori. I samme periode har ildsjæle, uddannelsesplanlæggere, forretningsfolk, forlag og kursusarrangører sideløbende arbejdet for at øge kendskabet til Gardner i hele verden. →

”De 8-9 intelligenser er vores intellektuelle potentiale. Skolens opgave er at veksle det til mindst 1000 kompetencer.”

MERE END EN HYPOTESE?

Faktisk er det aldrig blevet bevist, om mange intelligenser er mere end en interessant hypotese – eller om elever på skoler, der bruger mange intelligenser, opnår et større læringsudbytte. Det mest enkle ville være at benchmarke MI-skoler med andre sammenlignelige skoler, men det er ifølge Mogens Hansen ikke sket, for hvad skal man måle på? De traditionelle skolefærdigheder eller et bredere Gardner-inspireret kompetencebegreb? Desuden er Gardner modstander af tests, da rammerne for en test er kunstige og uautentiske.

Alligevel har teorien gået sin sejrsgang over hele kloden uden at møde substantiel modstand. Gardner har måske ikke opnået bred akademisk anerkendelse, til gengæld er han populær blandt undervisningssektorens praktikere.

Populariteten har ført til en udbredt eklektisk brug af Gardner, hvor Gardner mixes til vidt forskellige cocktails bestående af Gardner og nationale tests, Gardner og Grundtvig, Gardner og kanontænkning – eller den mest populære af dem alle: Gardner og læringsstile.

”I dag kender gud og hver mand Gardner, og det er jo fint.

Men den kritiske refleksion har manglet i mange år. Der har været tale om en begejstringsbølge, som jeg finder alarmerende. Mange Intelligenser er blevet en fødselsdagskage med for mange hurra-flag. Først rejste Gardner verden rundt, siden kom Daniel Goleman med sit begreb emotionel intelligens, og nu rejser Dunn & Dunn rundt med deres læringsstile. Tilsammen har de tre godt nok banket mange flag ned i kagen. Som jeg forstår Gardner, ville han egentlig helst selv være fri for følgeskabet af Dunn & Dunn,” siger Mogens Hansen.

GODE OG DÅRLIGE EKSEMPLER

Mogens Hansen har mødt masser af lærere, der arbejder kvalificeret og dygtigt med MI.

Det sker for eksempel, ved at eleverne møder en mangfoldighed af udfordringer, ved at skoler inddrager udendørs aktiviteter, museumsbesøg, praktiske aktiviteter, musik og billedpædagogik i undervisningen.

Men der er også mange steder, hvor den er gal.

”Mange skoler kopierer andres praksis, uden at forholde sig kritisk til, hvad de går ind i. Det foregår typisk ved, at en skole henvender sig til naboskolen, hvor der er nogle MI-ildsjæle, ”som kan Howard Gardner rigtig godt”, og med hjælp fra nogle metodehæfter begynder man at bruge det på eleverne. Resultatet bliver for eksempel oprettelse af særlige værksteder for de ”talkloge”, ”ordkloge”, ”menneskekloge”

eller ”selvkloge”. På værkstederne bliver børnene programmeret til at ligne lærernes Gardnerinspirerede forestillinger om, hvilken slags elev de er,” siger Mogens Hansen.

HÅB OM UDVIKLING

Lærere, der arbejder med svært handicappede børn, var den første faggruppe i Danmark, der tog Howard Gardner til sig. Dernæst kom lærere inden for folkeskolens specialundervisning, lærere i de praktisk-musiske fag, dansk- og matematiklærerne og til sidst skolepsykologerne.

Selv om forskellige faggrupper har taget Gardner til sig ud fra forskellige motiver, påpeger Mogens Hansen en vigtig fællesnævner.

”Howard Gardner giver håb. Psykologiens traditionelle opfattelser af intelligens og sociologiens forskning i den, ofte ringe, sociale mobilitet giver ikke lærere og pædagoger meget håb om, at skolen kan gøre en positiv forskel. Som pædagog og lærer ønsker man at skabe udvikling, og med Howard Gardner får man noget at løbe med. Ved at udvide intelligensbegrebet åbner Gardner op for, at børn med god undervisning kan udvikle sig ud over det, de har fra deres forældre og forholdene i hjemmet. De kan blive intelligente af at gå i en skole, hvor pædagogikken er i orden. Håbet er vigtigt i det pædagogiske arbejde, og derfor har Gardner fået en så bred fanskare. Han formulerer en ramme, hvor håbet har plads.”

For eksempel har Howard Gardner givet håb til lærere og forældre til handicappede børn om, at børnene ikke bare er dumme, men har evner inden for områder, man ikke har sat pris på tidligere. Og for lærere i de praktisk-musiske fag åbnede Gardner op for en helt ny legitimitet, der gjorde op med forestillingen om, at billedkunst, musik og hjemkundskab lå nederst i skolens faghierarki og højst kunne levere et livfuldt bidrag til de ”vigtige” fag.

REKET MED AF BØLGEN

Uden at alle begejstringens lys på MI-kagen skal pustes ud, mener Mogens Hansen, at tiden er inde til at kaste et kritisk blik på brugen af mange intelligenser. Og han begynder gerne med sig selv.

”Jeg ville godt have nået frem til den refleksive kritik allerede i slutningen af 1990’erne. Det ville have været godt for alle parter. Jeg har måske også været for begejstret. Men jeg syntes, at det var dødt og spændende. Jeg var med til at skabe bølgen, men blev også revet med af den.”

Ifølge Mogens Hansen bør Gardner kun bruges i den fagligt

”Håbet er vigtigt i det pædagogiske arbejde, og derfor har Gardner fået en så bred fanskare.”

didaktiske planlægning af undervisning, ikke til typeinddeling af eleverne.

”Teorien kan ikke bruges som en psykologisk metode til at kategorisere børn. MI er først og fremmest en pædagogisk didaktisk teori. Det er en erkendelse, som desværre er kommet ret sent hos alle, der beskæftiger sig med teorien,” siger Mogens Hansen, der efterlyser mere kritisk, konstruktiv forskning i brugen af mange intelligenser, gerne på DPU.

Mere forskning vil bidrage til at rette op på misforstået brug af Gardner – og for eksempel resultere i, at MI bruges til at udvikle børns alsidige evner, i stedet for at inddele dem i 8-9 kategorier.

”De 8-9 intelligenser er vores intellektuelle potentiale. Skolens opgave er at veksle det til mindst 1.000 kompetencer. I stedet for at fremme ”talkloge” og ”ordkloge” børnetyper har vi brug for at se børn i helheder og skabe en undervisning, hvor alle intelligenser er på spil på én gang – ligesom i en musical med bevægelse, ord og musik. Mange praktikere overser, at Gardner lægger op til en helhedstækning, hvor man ikke arbejder isoleret med hver intelligens, men anerkender, at de forskellige intelligenser skal følges ad. Hvis de svage potentialer ikke bliver sat i spil, tørrer de ud og bliver til ingenting. Menneskebørn fungerer altid i en helhed.”

Selv går Mogens Hasen nu videre med idéen i et projekt med blandt andre lektor Søren Nagbøl fra Institut for Pædagogisk Sociologi, hvor de arbejder med betydningen af ”hands on” og udearealer i skolens undervisning. ■

Af Jakob Albrecht
jaal@dpu.dk

MOGENS HANSEN

Adjungeret professor ved Danmarks Pædagogiske Universitet. Tidligere ledende skolepsykolog i Lyngby-Taarbæk kommune og forfatter til en række bøger om intelligens, senest ”Perspektiver på de mange intelligenser” med Per Fibæk Laursen og Anne Maj Nielsen (Roskilde Universitetsforlag, 2005)

JOIN THE PROJECT

Hvis nogle ønsker at arbejde med Mange Intelligenser, er professor Howard Gardners grundindstilling ”join the project” – ikke ”take it or leave it”. Det har ført til, at Gardners teorier fortolkes meget forskelligt, ikke kun i danske klasselokaler, men overalt i verden. Teorien om Mange Intelligenser er tilsyneladende så rummelig, at implementeringen i høj grad beror på en individuel fortolkning.

Et eksempel er Singapore, hvor Howard Gardner rådgiver regeringen i udviklingen af landets uddannelsessystem. I den forbindelse udtalte Singapores daværende undervisningsminister Aline Wong i 2001, at hun ikke fandt, at der er én korrekt brug af Gardner.

”Mange Intelligenser kan bruges på mange forskellige måder, og på nuværende tidspunkt mener jeg ikke, at én praksis er mere rigtig end en anden. MI-teorien har ændret skoler over hele verden, og lærerne bør bruge MI på den måde, som de finder mest hensigtsmæssig for deres studerende, skole og lokalsamfund.”

Sidste år besøgte uddannelsesudvalgene i Venstre og De Konservative Vorbasse Skole for at opleve Billund Kommunes brug af Gardner på nært hold. Efter at have overværet undervisningen fortalte politikerne til Jydske-Vestkysten, at de nu ville arbejde på at udbrede brugen af læringsstile. ”Jeg synes, det er væsentligt at finde ud af, om det ikke er mere udbredt, fordi man ikke har kendskab til det, eller om det er et fravalg,” sagde Venstres uddannelsesordfører efter at have oplevet en skolegang, der ifølge artiklen viste, at ”test, lyst til at lære og litterære kanoner kan gå op i en højere enhed.”

Howard Gardner har flere gange udtrykt utilpashed ved den måde, nogle skoler bruger Mange Intelligenser. Men han blander sig sjældent. En undtagelse har Gardner dog selv beskrevet i essayet ”The Ethical Responsibilities of Scientists”. Her skriver han, at han blev kontaktet af en ven angående brugen af MI i en australsk delstat. Det viste sig, at delstaten var på vej med et pseudovidenskabeligt mismask af læringsstile, neurolingvistik, intelligenser og race. Af projektet fremgik det for eksempel, at forskellige etniske grupper og racer i Australien havde forskellige intelligensprofiler. Howard Gardner gik på tv og kritiserede projektet, som blev trukket tilbage.